

ZGORNJE GORENJSKE

Društvo za cerebralno paralizo

Datum: 20. februar 2017

NA KOLINE V BELO KRAJINO - POROČILO

Metlika je mesto v Beli krajini ob reki Kolpi in tudi sedež istoimenske občine. Ozemlje na robu Bele krajine, kjer stoji današnja Metlika je bilo poseljeno že v prazgodovini in antiki. Prvotno naselje je nastalo pri današnjih Rosalnicah (vas pri Metliki), pozneje pa se je premaknilo pod metliški grad. Takrat imenovani Novi trg je mestne pravice dobil že pred letom 1335 od goriško - tirolskega grofa Henrika II, vendar ta listina o podelitvi mestnih pravic ni ohranjena. Leta 1365 je mestne pravice Metliki potrdil goriško - tirolski grof Albreht IV. K tako zgodnji pridobitvi teh pravic so pripomogli tudi turki, ki so leta 1408 prvič napadli Metliko, s tem pa tudi današnje ozemlje Slovenije in Sveto rimsko cesarstvo. V naslednjih 170 letih so jo izropali in požgali še 17 - krat. Po mestu je pustošila kuga in druge bolezni. V 16. stoletju z nastopom protestantizma je dosegla enega svojih kulturnih viškov, takrat so v mestu odprli tudi prvo šolo. Koncem 17. stoletja je Metliko prizadel še hud potres. V 18. stoletju, leta 1705 je mesto do tal pogorelo. Metlika je v tem stoletju doživela čarovniški proces in kmečki upor. Zgrajen je bil leseni most preko Kolpe in Metličani so igrali Linhartovo Županovo Micko. Pomen Metlike se je povečal v času Ilirskih provinc. Leta 1850 so v Metliki ustanovili mestno godbo, leta 1865 pa narodno čitalnico. Leta 1869 je bila na pobudo metliškega graščaka Jožefa Savinška v Metliki ustanovljena prva požarna bramba na Slovenskem. Meščani so ustanovili tudi prvo dolenjsko hranilnico in posojilnico. Malo pred koncem stoletja je bila v Metliki zgrajena osnovna šola. Zaradi nazadovanja gospodarstva se je konec 19. in v začetku 20. stoletja pričelo izseljevanje, večinoma obubožanih kmetov predvsem v Ameriko. Leta 1906 je bilo ustanovljeno delavsko izobraževalno društvo Danica, leto pozneje pa Belokranjski Sokol, v katerega so se vključili predvsem izobraženci in napredni Metličani. Leta 1907 je bil ustanovljen Godbeni klub, ki je imel kvaliteten godalni orkester. 25. maja 1914 je bila odprta belokranjska železniška proga in železniška postaja. Po prvi svetovni vojni je Metlika gospodarsko in kulturno dobro napredovala. Dobila je elektriko, vodovod, preko Kolpe je bil zgrajen nov železni cestni most. V Metliki je bilo ustanovljeno Tujsko prometno in olepševalno društvo, ki naj bi skrbelo za turizem in lepši videz mesta. Leta 1931 dobi Metlika lastni okraj, ki pa je bil po petih letih ukinjen. Tik pred drugo svetovno vojno je bil zgrajen sokolski dom, ki je pozneje postal pomembno kulturno žarišče. Leta 1941 so Nemci napadli Jugoslavijo in okupirali tudi Metliko, kasneje pa so jo dobili Italijani. Spomladi 1942 so šli Metličani množično k partizanom. 8. septembra 1943 je Italija kapitulirala in Metlika je postala svobodno mesto, ki ga je nato sovražnik poskušal kar nekajkrat zasesti. Najhujše boje je doživela med 10. in 16. julijem leta 1944, ko so se bili srditi boji med partizani in sovražniki v okolici mesta. Tega leta je Metlika dobila gimnazijo. Vojne, ki je od Metličanov zahtevala 73 življenj je bilo 9. maja 1945 konec. Po 2. svetovni vojni je Metlika doživela velik napredek - razvila se je predvsem industrija. Tako je dobila Metlika naslednje tovarne: Beti, Novoteks, Komet, Novoles, dobi novo železniško postajo, moderno vinsko klet in postane vinarsko središče Bele krajine, zgrajena je bila nova šola,

športna dvorana, preurejen je bil kulturni dom. Zgrajen je bil nov gasilski dom, poslovni center in avtobusna postaja. V Metliki delujejo naslednje kulturne inštitucije: Belokranjski muzej, Slovenski gasilski muzej in Ljudska knjižnica Metlika. Leta 1962 je bila v tekmovanju za najlepše slovensko mesto šesta. Sémíč (predhodno Semeníč) je naselje v Beli krajini in sedež istoimenske občine, ki leži med severnim obrobjem Kočevskega Roga in obronki Gorjancev in pod hribom po imenu Smuk. Prve omembe naselja segajo v 13. stoletje, ko je na območju Bele krajine gospodaril Henrik Adeški. Sémíč je dobil ime po gradu Semeníč, ki je stal pod vrhom bližnje vzpetine. Leta 1338 je bila v Sémíču ustanovljena prafara. V času turških vpadov so okoli cerkve sv. Štefana (zgrajene v 12. stoletju) zgradili tabor; kljub temu so leta 1547 zavzeli in upostošili vas. Kočevski Nemci so tu živeli dobrih 600 let. Južno od Sémíča je geološka zanimivost, izvir reke Krupe.

V soboto 4. februarja 2017 smo se člani društva SONČEK Zgornje Gorenjske odpravili na enodnevno ekskurzijo v Belo Krajino. Naš prvi postanek smo naredili v Kongo Hotelu & Casino d.d. Grosuplje, kjer so nam zopet donirali kavo in čaj. Vožnjo smo nadaljevali mimo Novega mesta in čez Gorjance v Belo krajino, deželo belih brez in razgibanih vinskih gorc. Že nad Metliko se nam je odprl čudovit razgled na ta svet, ki ga na jugu omejuje svetleča vijugasta Kolpa. Metlika je najpomembnejši kraj v Beli krajini in njene številne zanimivosti nas vedno privlačijo. Najprej smo si ogledali Galerijo Kambič. Razložili so nam, da čeprav je bil akademik Kambič do konca življenja v celoti predan medicini je pičlo odmerjen prosti čas posvetil umetnosti, predvsem ga je navduševala likovna umetnost. Bil je velik poznavalec, ljubitelj in zbiratelj slovenskih slikarjev, zlasti impresionistov ter Kosa, Kregarja, Pavlovca, Perka, Pogačnika in v zadnjih letih še prav posebej Mušiča in Bernika. Desetletja je z največjo vnemo, ljubeznijo in odrekanjem dopolnjeval svojo zbirko umetnin, ki niso mogle biti skrbneje varovane ali obnovljene kot v njegovih rokah. V prepoznavni umetniški zbirki nacionalnega pomena je s prefinjenim občutkom za lepoto zaokrožil prerez skozi vrhunske stvaritve slovenske upodabljalno umetnosti, od slik in kipov iz obdobja baroka, preko izjemne in bogate zbirke slik na steklo, skrinj, ur, stilnega pohištva do dediščine slovenskih umetnikov. V donaciji akademika prof. dr. Vinka Kambiča in njegove soproge Vilme Bukovec Kambič, ki je razstavljena v prvem nadstropju Galerije Kambič smo lahko videli dela različnih avtorjev: od generacije naših realistov in impresionistov do zdaj živečih umetnikov. Posebno mesto zagotovo pripada prominentni osebnosti impresionizma Rihardu Jakopiču in na drugi strani kar dvanajstim delom enega najbolj uspešnih slikarjev Zorana Mušiča. Tu je še delo Božidarja Jakca in Maksima Gasparija ter po tri dela Franceta Pavlovca in Staneta Kregarja. Z dvema slikama nostalgичno čustvenega opevanja lepote naše krajine je prisoten Lojze Perko. S sedmimi deli je predstavljen akademik Janez Bernik, gotovo eden vodilnih iz generacije, šolane že na ljubljanski akademiji. Na ogled so še deli našega vodilnega kolorista Andreja Jemca, delo Marijana Tršarja, štiri akrili Jožeta Ciuhe in še vrsta drugih umetnin različnih avtorjev, tudi kiparjev Draga Tršarja in Stojana Batiča. V podstrešju pa je zbirka posvečena Vinku Kambiču in Vilmi Bukovec. Vinko Kambič je bil slovenski zdravnik otorinolaringolog in akademik. Leta 1939 je vpisal študij medicine na Medicinski fakulteti v Ljubljani, študij pa je po prekinitvi zaradi druge svetovne vojne končal v Zagrebu ter pridobil naziv doktorja splošne medicine. Nato se je usmeril v otorinolaringologijo in leta 1956 končal specializacijo, nakar se je zaposlil na Kliniki za otorinolaringologijo v Ljubljani. Leta 1959 je postal asistent na Medicinski fakulteti v Ljubljani in pet let kasneje docent. Doktoriral je leta 1968 in postal najprej izredni, leta 1973 pa redni profesor. Med letoma 1969 in 1987 je bil direktor Univerzitetne klinike za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo ter predstojnik Katedre za otorinolaringologijo, med 1979 in 1981 pa tudi dekan Medicinske fakultete. Kambič je bil eden vodilnih otorinolaringologov na območju tedanje Jugoslavije, prepoznan tudi v tujini. Posvečal se je predvsem rakavim obolenjem glave in vratu ter na tem področju izpopolnjeval kirurške metode in instrumente. Med njegovimi odmevnejšimi prispevki je tudi sistem klasifikacije poškodb grla, ki ga je opisal v temeljnem delu Epithelial Hyperplastic Lesions of the Larynx (Elsevier, 1995). Pod njegovim vodstvom je Klinika za otorinolaringologijo postala mednarodno priznana ustanova, znan pa je bil tudi kot organizator številnih znanstvenih srečanj in mentor mladih otorinolaringologov. Aktiven je ostal tudi po upokojitvi in je do konca svoje kariere objavil preko 300 znanstvenih in strokovnih del. V zasebnem življenju je bil velik ljubitelj likovne

umetnosti in zbiratelj, predvsem del slovenskih impresionistov. V svoji rojstni hiši v Metliki je uredil galerijo zbranih del in jo leta 2001 podaril mestu, a je malo pred slavnostnim odprtjem po kratki bolezni umrl v Ljubljani. Leta 1989 je bil izvoljen za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Za svoje raziskovalno delo je prejel tudi številne nagrade, med njimi nagrado sklada Borisa Kidriča (1972), Kidričevo nagrado (1978), Srebrni častni znak svobode RS (1999) in Zoisovo nagrado (2000). Ogledali smo si razstavní prostor - Kambičevó rojstno hišo in pa izjemno bogato umetniško zbirko: slike na steklu, poslikane skrinje, stenske ure in pa dela slovenskih slikarjev, kot so Gaspari, Omerza, Pavlovec, Jakopič, Kregar, Perko, Bernik, Mušič, Ciuha, Jemec ... Sprehodili smo se do Belokranjskega muzeja, ki domuje v metliškem gradu in je odprt od leta 1951. Najprej smo si ogledali film z naslovom Podobe Bele Krajine. Stalna razstava prikazuje s številnimi predmeti, delnimi ambientalnimi postavitvami, slikovnim in dokumentarnim gradivom življenje ljudi od prazgodovine do sredine 20. stoletja. Najstarejša poselitev Bele krajine sega v čas mlajše kamene dobe, katero smo videli v arheološki zbirki. Predstavljeno je življenje v bronasti in železni dobi ter pod Kelti in Rimljani do pozne antike, ko je bilo v 5. stoletju na Kučarju pri Podzemlju pomembno versko in upravno središče. V kulturnozgodovinski zbirki je prikazana zgodovina Bele krajine od okoli leta 1200 dalje, ko je Kolpa postala mejna reka med Kranjsko in Hrvaško. V 14. stoletju sta bili ustanovljeni mesti Metlika in Črnomelj, ki sta zlasti težke čase doživljali za časa Turkov v 15. in 16. stoletju. O zanimivi rimski, srednjeveški in novoveški zgodovini priča tudi zbirka kamnitih spomenikov - lapidarij. Večji del stalne razstave daje vpogled v življenje Belokranjcev v 19. in prvi polovici 20. stoletja. V tem času sta bili Metlika in Črnomelj izrazito obrtniški in trgovski mesti z močnim agrarnim poudarkom. Meščani so ustanovili vrsto kulturnih in gospodarskih društev, ki so se mnoga ohranila v današnji čas. Etnološka zbirka prikazuje tipičnosti iz načina življenja belokranjskega kmečkega prebivalstva in tu je nekaj posebnega vinogradniška zbirka v grajski kleti. Ogled stalne razstave smo zaključili z ogledom zbirke novejše zgodovine, ki seznanja z najpomembnejšimi dogodki v Beli krajini v prvi polovici 20. stoletja. Zanimiva je bila tudi vinogradniška zbirka v grajski kleti. V sosednji stavbi pa smo videli razstavo tovarne Beti z naslovom 60 let spominov. In že smo nadaljevali našo pot v Semič, ki leži ob vznožju slikovite, z vinogradi zasajene, Semiške gore. Ustavili smo se pri nadvse simpatičnem čebelarju Jožetu Severju, ki nas je najprej pozdravil z belokranjsko medico, nato pa nam je razkazal " veliki čebelnjak " in povedal veliko zanimivega o čebelah in čebelarstvu. Pisalo se je leto gospodovo v socializmu 1957, takrat je od birmanskega botra za eno zajko dobil roj čebel, kateri pa na njegovo žalost naslednje dve leti ni rojilo. Vendar če ti je čebelarjenje dano boš to tudi postal. Istega leta je na vrtu postavil čebelnjak iz kolov sosedovega vinograda in namestil vanj dva stara panja tipa kunst (AŽ z nižjimi okvirji). V te panje so mu leta 1958 in 1959 čebele same prihajale in iz teh čebel se je razvilo njegovo čebelarstvo, ki je obsegalo največ 120 družin prve linije, 50 družin druge linije in do 100 družin tretje linije. V njegovi čebelarski karieri mu čebele niso nikoli množično umrle. Največ mu jih je umrlo leta 1964 in sicer 7 družin zaradi dolge zime in kóstanjevega medu med zimovanjem: Čebele niso imele izleta od 20 oktobra do 19 marca. V njegovi čebelarski dobi je tudi prodal preko 1500 družin. Cirka 150 družin je v tej dobi podaril, ampak vsakemu največ dvakrat. Odkrito lahko trdi, da je čebelar h kateremu so čebele same prišle in tudi ostale. Ko bo letno pridelal samo toliko medu po čebelji družini, kot njegovi kolegi v okolici, bo nehal čebelariti. Je čebelar z 58 letno tradicijo. Čebelari na naravni način, ki je čebelam in naravi prijazen. Z zanimanjem smo prisluhnili razlagi, da je medonosna čebela, *Apis mellifera L.*, ki živi v družbeni skupnosti imenovana čebelja družina. V družini je le ena plodna samica - matica, ki leže jajčeca za razplod družine. Večino članov družine predstavljajo neplodne samice - delavke. V družini jih je več 10.000. Običajno čebelje družine štejejo med 40.000 in 100.000 čebel. V panju sredi sezone je nekaj 100 ali celo več 1000 samcev - trotov. V Sloveniji gojijo v svetu dobro uveljavljeno avtohtono Kranjsko pasmo čebel (Carniolan Bee). Čebele oprášujejo prosto rastoče cvetnice, kakor tudi gojene rastline. Njihovo naravno poslanstvo je zlasti pomembno v pridelavi sadja in semen. Čebele gojijo v panjih. V svetu večinoma uporabljajo nakladne panje, pri nas pa prevladuje AŽ panj, ki ga lahko zlagamo v čebelnjake. S čebelami pridelujemo: med, cvetni prah, vosek, propolis, matični mleček in čebelji strup. Čebele gnezdiyo na satju, ki ga same zgrade. Čebele uporabljajo satje za vzrejo zalege in skladiščenje hrane. Na vrhu satja je običajno skladiščen med, pod njim, proti sredini satja je

skladiščen cvetni prah, na sredini in spodaj pa čebele vzrejajo zalego. **Zrel med** čebele pokrijejo z voščenimi pokrovci. Ličinke odraščajo v odprtih celicah, preden pa se zabubijo in preobrazijo v odrasle čebele, jih čebele zaprejo v celice s poroznimi pokrovci. Razvoj od jajčeca do odrasle čebele traja 21 dni. Trotje se razvijajo počasneje, matice pa hitreje. Odrasle čebele živijo v sezoni le 6 - 8 tednov, čez zimo pa tudi do pol leta. Trotje živijo v družini le v času rojenja čebel, matice pa lahko preživijo več let. Čebelje družine se razmnožujejo z rojenjem. Iz panja izleti stara matica s približno polovico čebel. Čebele se posedajo na bližnjem drevju. Počasi se oblikuje roj. Roj si poišče nov dom, v panju pa ostane nova matica, ki so jo čebele vzgojile že pred rojenjem. Čebelarji ponavadi ogrebejo roj v zaboj in ga nato stresejo v nov panj. Nova matica se v panju izleže po rojenju. Če je družina še močna, potem lahko še enkrat ali večkrat roji. Pred naslednjim rojenjem lahko poslušamo značilno prepevanje matic. Že izlegla matica tuta, matice v celicah matičnikih pa kvakajo. To prepevanje matice zadržuje nezlegle matice v matičnikih iz katerih se osvobodijo šele po ponovnem rojenju. Družini, kjer prepevajo matice pravimo pevec, drugemu roju pa drugc. Z izmenjavo hrane se med čebelami prenaša hrana in druge snovi, ki urejajo medsebojne odnose čebel. Feromoni, snovi za kemično sporazumevanje se prenašajo tudi z otipavanjem teles vrstnic, ki so prenašalke feromonov. Medsebojno otipavanje je pomembno tudi pri drugih družbenih vedenjih čebel. Zibajoči ples je vzorec ustaljenih mehanskih signalov, s katerimi čebele sporočajo smer in oddaljenost paše. Živahnost plesa odraža kvaliteto paše, medtem ko vonj in okus dobijo iz vzorcev paše, ki jo prinese pašna plesoča čebela v panj. Čebele plešejo v obliki sploščene osmice pri pašah oddaljenih več kot 120 m. Pri bližnjih pašah se oblika osmice postopno spremeni v kroženje. Plesalka med prehajanjem skozi osrednji del osmice pozibava z zadkom levo in desno, med tem pa še pobrenčava s krili. Smer paše sporočajo s smerjo gibanja med pozibavanjem, oddaljenost paše pa s trajanjem pozibavanja. V panju lahko pogosto opazimo posamezne čebele, ki hodijo po satju, od časa do časa zagrabijo svojo vrstnico in se močno stresejo navzgor in navzdol glede na svoje telo. Čebele včasih stresajo tudi dele satja ali panja. Natančen pomen tega vedenja še ni pojasnjen. Da se čebelam ne zatikajo noge v panju, zgladijo njegove površine. Večje štrleče delce odgriznejo s čeljustmi, majhne grbine pa gladijo s prvim parom nog in čeljustmi. Čebele se med čistilnim plesom pozibavajo sem ter tja in si med tem čistijo tipalnice, oči, jeziček in druge dele telesa s svojimi nogami. S pozibavanjem čebele vzbudijo pozornost pri svojih vrstnicah, ki jih lahko začno čistiti s čeljustmi. Čebele obiralke predvsem čistijo krilne zglobe, vratno regijo in zadkov zažetek. Nekatero izmed njih obirajo več čebel zapored, zato hodijo po satju in poskušajo s čiščenjem vrstnic. Če se čebela postavi v značilno obiralno držo z razprtimi krili, potem obiralka nadaljuje z obiranjem čebele. Med tem nam je prijazen Jože prinašal različne vrste medu, ki smo jih lahko poskusili, tudi medene slaščice, medene likerje in nazadnje še medeno vino. Po odlični postrežbi smo se zapeljali do naslednje točke našega izleta - do slikovitega kraškega izvira reke Krupe. Reka Krupa prihaja na površje sredi severnega dela belokranjskega ravnika v močnih kraških izviroh izpod 30 m visoke, značilno tektonsko prelomljene skalne stene. Po vodnatosti je izvir Krupe največji v Beli krajini: absolutni minimalni pretok je okoli 400 l/s, povprečni minimalni pa okoli 1000 l/s. Večina ostalih izvirov ima pretok le do 50 l/s, izjema je le zajeti izvir Dobličice s pretokom 150 l/s. Krupa je v kraški ravniki vrezala izrazito, mestoma kanjonsko strugo. Po 2,5 km toka se izliva v reko Lahinjo. Višinska razlika med izvirov Krupe in izlivom je 6 m, kar je nekoč omogočalo delovanje štirih mlinov in dveh žag. Območje ob reki je bilo poseljeno že v prazgodovini, o čemer pričajo edina znana paleolitska jamska postaja v Beli krajini Judovska hiša in najdbe iz prazgodovinskega naselja Moverna vas. V srednjem veku je imel izredno pomembno gospodarsko vlogo za Belo krajino grad Krupa na desnem bregu reke. Dober kilometer od izvira je znamenita baročna cerkev Svete Trojice na Vinjem Vrhju, pred izlivom Krupe v Lahinjo pa stoji nekdanja romarska cerkev žalostne Matere božje v Kloštru. Do leta 1983 je izvir Krupe predstavljal edini primerni vir za regionalno zajetje. Zaradi povečanih vsebnosti polikloriranih bifenilov (PCB) v vodi in sedimentu do zajetja ni prišlo. Novejše hidrogeološke raziskave pa že nakazujejo možno uporabo globljih podzemeljskih kraških voda zaledja Krupe. Ugotavljajo, da se je ekološka obremenitev okolja s PCB zelo zmanjšala, saj Krupa izplavlja iz podzemlja vedno manj onesnaženega sedimenta. Zadnje raziskave zraka nad gladino reke Krupe prav tako kažejo, da je ta zaradi izhlapevanja tudi 5 do 10 - krat manj obremenjena, kot je bila pred desetimi leti, kar je celo 100 - krat manj, kot je bilo

onesnaženje zraka v občini pred izvedenimi sanacijskimi ukrepi. Reka Krupa z varovanim območjem je bila leta 1997 razglašena za naravni spomenik. Zaledje Krupe predstavlja obrobje visokih dinarskih hrbtov Kočevskega Roga, Radohe in celo Gorjancev ter plitvi kras s kraškimi ravniki in vrtačastim površjem. V zaledju je več kraških ponikalnic: Bajer v Rožnem Dolu, Rečica pri Vrčicah, Ponikve pod Mirno goro in Reka na Gorjancih. Njihove podzemeljske povezave s Krupo so bile dokazane s sledilnimi poskusi s pomočjo barvanja. Na površju pobočja Gorjancev prevladuje neenakomerno prepusten zgornje kredni fliš. V zahodnem delu zaledja si je voda utrla pot v globino ob topliškem in žužemberškem prelomu in na stiku triasnega dolomita z bolj zakraselim apnencem kredne starosti. Izvir Krupe je edino znano nahajališče jamske školjke *Congeria kusceri* v Sloveniji, tu pa so še druge endemne vrste jamskih polžev ter največji jamski vretenčar človeška ribica (*Proteus anguinus*). Izvir in okolica Krupe predstavljata izjemno naravno in kulturno dediščino semiške občine in Bele krajine. Razglasitev naravnega spomenika in njegovo aktivno varovanje predstavljata tudi nove razvojne priložnosti prebivalcev, saj ima območje ob reki že danes pomemben vzgojno - izobraževalni, turistični in rekreacijski pomen. Našo pot smo zaključili na Kmetiji Šrajf v Semiču. Na domačiji se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo in sicer s peko raznih vrst peciva, kruha, pogač in potic. Poudarek dajejo pri peki Belokranjske pogače (certificirana evropsko zaščitena jed) in ajdove potice s skuto. Pečejo po preizkušenih receptih belokranjskih babic. Ogledali smo si muzej na prostem pod kozolcem toplarjem. Videli smo naprave in stroje, ki so nekoč služili pri pridelovanju žit. V neposredni bližini smo si ogledali še ohranjeno operacijsko sobo, ki je delovala v letih 1944 - 1945. Bila je edina organizirana partizanska bolnišnica v Sloveniji, ki je delovala v vasi, vse ostale so bile po gozdovih. Ob 60. obletnici so izdali brošuro v kateri so opisani dogodki iz tistih časov, ki so jih povedali vaščani. Najbolj nas je zanimalo kako se peče prava Belokranjska pogača, ki ima v Beli krajini dolgo tradicijo in se prenaša iz roda v rod. Belokranjsko pogačo so pekli predvsem v vinorodnih krajih, saj se odlično poda k vinu. Tradicijo peke belokranjske pogače že vrsto let negujejo na kmetiji. Sestavine so: 50 dag mehke bele moke, 3 dcl mlačne vode, 2 kavni žlički soli, 20 g kvasa, 1 ščepec kumine, 1 celo jajce in pol žličke sladkorja. Lastnica je najprej zdrobila 20 g kvasa, dodala tri žličke bele mehke moke, 1/2 dcl mlačne vode in pol žličke sladkorja. Vse skupaj je zmešala v gosto tekočo snov in pustila kvasni nastavek, da se mu je povečala prostornina za več kakor enkrat. Iz bele moke, mlačne vode, soli in kvasnega nastavka je pripravila testo, ki ga je gnetla približno 10 minut, da postane gladko in ne pretrdo ter se ne oprijema rok. Testo je pokrila in pustila vzhajati pokritega v posodi, kjer smo ga zamesili, toliko časa, da se je prostornina testa podvojila. Vzhajano testo smo stresli na pomaščen pekač, ga z rokama raztegnili v velikosti premera 30 cm, ga potlačili do debeline 1 do 2 cm, tako da se je debelina proti robu zmanjševala. Testo se ne sme dotikati stranic pekača, saj mora biti rob pogače nižji od sredine. Po raztegnjenem testu do dna pekača, z ene strani na drugo smo zarezali poševne črte s približno 4 cm medsebojno razdaljo. Tako pripravljeno testo smo namazali s stepenim jajcem. Po vrhu smo tako pripravljeno testo posuli še s ščepecem kumine in ščepecem grobe morske soli. Testo za belokranjsko pogačo smo pekli od 20 do 25 minut v predhodno ogreti pečici pri 220 °C. Pečena mora biti svetlo rjavo zapečena, v sredini visoka 3 do 4 cm ob robu pa od 1 do 2 cm. Vsak izmed nas je poizkusil še toplo belokranjsko pogačo, medtem pa so nam prijazni domačini pripravili okusno pozno kosilo s kolinami. Po poznem kosilu smo se poslovili od prijaznih domačinov in prelepe Bele krajine in se vrnili proti domu.

Namen izleta v Belo krajino je bil v prvi vrsti, da se spoznamo med seboj, družimo ter zabavamo, po drugi strani pa si izmenjamo izkušnje, s tem pa želimo invalidnim osebam pomagati pri vključevanju v normalno življenjsko okolje, naučiti jih samostojnega in neodvisnega življenja ter osamosvajanja od staršev, po drugi strani pa pridobivanje novih izkušenj v različnih okoljih in situacijah.

Pripravila:
Vanda Hrovatin

predsednik
Jernej Kocjančič

Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice /
zaporedna številka : 168 / matična številka : 1173162 / šifra dejavnosti : 94.991 / davčna številka : 52760545 /
E - pošta: soncek@telesat.si naslov: Cesta maršala Tita 65 **Jesenice 4270** / telefon : **051 604 - 789** /
TRR: **03186 - 1000368041** / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : **IO - 017/01**